

Seurayhteistyöllä luodaan vaikuttavia ja lapsilähtöisiä harrastuspolkuja

Aito yhteistyö, vuoropuhelu ja tiedolla johtaminen ovat onnistuneen harrastuspolun avaimia. Suurten kaupunkien Harrastamisen Suomen mallin (HSM) -kehittämishanke on onnistuneesti tukenut lasten ja nuorten liikunnan harrastuspolkujen kehittämistä kaupungin matalan kynnyksen liikuntapalveluiden (ml. HSM) ja seuratoiminnan välillä.

Hankkeen päätavoitteena oli luoda lasten ja nuorten liikunnan harrastuspolkuja kaupungin matalan kynnyksen liikuntapalveluista (ml. HSM) ja seuratoimintaan. Erityisesti hankkeessa pureuduttiin harrastamisen Suomen mallin sekä seuratoiminnan väliseen yhteyteen, mutta myös muut kaupungin matalan kynnyksen liikuntaharrastukset olivat tarkastelussa mukana.

- Hankkeessa tehtiin nykytilan analyysi yhteistyössä Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisen tiedekunnan kanssa. Analyysissa tunnistettiin harrastuspolkuihin liittyviä haasteita ja selvitettiin, miten kaupungit järjestävät ohjattua liikunnallista harrastustoimintaa. Tietoa kerättiin muun muassa seura- ja ryhmähaastattelujen avulla, hankkeen projektipäällikkö **Jaakko Saarinen** avaa.

Nykytilaa analysoitiin valtakunnallisesti ja paikallisesti. Valittuja kehittämiskohteita olivat muun muassa seurayhteistyön kehittäminen matalan kynnyksen liikuntatoiminnassa, harrastuspolulle ohjautuminen, lasten ja nuorten osallisuus sekä palvelualueiden välinen yhteistyö kaupungeissa.

- Seuratoiminnan ja kaupungin toiminnan välissä on monenlaisia haasteita, joiden vähentäminen vaatii keskusteluja ja kokeiluja valtakunnallisesti ja paikallisesti. Valtakunnallisilla haasteilla on vaikutusta paikallistasolle, **Saarinen** kertoo.

Kaupunkien välistä yhteiskehittämistä edistettiin hankkeen aikana järjestetyissä kehittämistyöpajoissa. Työpajoissa Itla ohjasi työskentelyä hyödyntäen yhteiskehittämisen mallia, joka perustuu tutkittuun yhteisövaikuttavuuden viitekehykseen. Yhteisövaikuttavuus on tapa ratkaista tietoisesti harrastamiseen liittyviä monimutkaisia ja moniulotteisia haasteita, yhteiseen tavoitteeseen pyrkien.

- Yhteisövaikuttavuus mahdollisti yhteisen ymmärryksen rakentamista käsiteltävistä kehittämiskohteista, kaupunkien välisen aktiivisen vuoropuhelun, toisten hyvien käytänteiden ja oppien omaksumisen sekä ratkaisujen kehittämisen. **Saarinen** kertoo

Paikallinen yhteistyö edistää pitkäjänteistä ja resurssiviisasta suunnittelua

Hankkeessa kehitetyt kaupunkikohtaiset harrastuspolun visiot auttavat huomioimaan polkujen eri vaiheita sekä katkoksia ja ikä- tai kohderyhmäkohtaisia katvealueita entistä paremmin. Harrastuspolun visiot sisältävät rakenteita ja käytänteitä, joilla edistetään pitkällä aikajänteellä harrastajamäärien kasvua, toimintaan sitoutumista sekä harrastajien ohjautumista seuratoimintaan hankkeen tavoitteen mukaisesti. Harrastuspolun visioita on mahdollisuus hyödyntää samankokoisissa ja -kaltaisissa kaupungeissa.

Itlan tuella kaupungeissa luotiin valmiuksia yhteisövaikuttavuuden viitekehyksen mukaisesti eri toimijoiden välisen yhteiskehittämisen aloittamiselle. Yhteisövaikuttavuus parhaimmillaan tukee paikallisten visioiden jalkauttamista ja jatkokehittämistä, mahdollistaen resurssiviisaan palveluiden yhteensovittamisen paikallisen elinvoimaisuuden edistämiseksi.

- Suurten kaupunkien välistä yhteiskehittämistä lasten ja nuorten harrastamisen viitekehyksessä on tarkoitus jatkaa myös hankkeen päätyttyä. Se mahdollistaa jatkuvuuden, hyvien kokemusten ja käytäntöjen jakamisen ja liikuntaharrastamisen näkökulman huomioimisen laajemmin, **Saarinen** kertoo

Hankkeen keskeiset löydökset ja kehittämissuosituks

Hankkeessa havaittiin, että liikunta- ja urheiluseurojen matalan kynnyksen palveluiden ja tarjonnan kartoittaminen on tärkeää. Kerätty tieto auttaa kehittämään ja välttämään päällekkäisyyksiä kaupungin palveluissa ja seurojen toiminnassa. Kaupunkien alueellisten ja seurojen sisäisten harrastuspolkujen

kehittäminen edistää liikuntaharrastuksissa pysymistä. Tiedolla johtaminen auttaa kohdentamaan tukitoimintoja, kuten avustuksia tai alueellista vuorojakoa sekä seurayhteistyötä entistä tarkoituksenmukaisemmin ja resurssitehokkaammin. Seurojen ohjaajien osaamista vahvistetaan, jotta mahdollisimman moni lapsi- ja nuori pääsee harrastustoimintaan mukaan.

Seurojen näkökulmasta harrastuspolun kehittämiseen tarvitaan resursseja, kuten pitkäjänteisempää tukea, useampivuotisia avustuksia tai sopimuksia. Seurat toivovat mahdollisuutta periä osallistujilta harrastusmaksuja, jotta seuratoiminta on taloudellisesti kannattavampaa. Hallinnollisen työn keventäminen, erityisesti kilpailutusprosessin osalta vähentäisi työnkuormitusta ja tekisi toiminnasta houkuttelevampaa seuroille. Yhteistyötä ja koordinointia tulee parantaa tiiviimmällä vuoropuhelulla seurojen, kaupungin ja koulujen välillä.

Kehittämishankkeeseen osallistuivat Turku, Helsinki, Espoo, Vantaa ja Jyväskylä. Yhteistyökumppaneina toimivat Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta ja Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö (Itla). Hankkeessa toteutettavaan kehittämistyöhön osallistui yli 200 eri liikunta- ja urheiluseuraa suurista kaupungeista, ja eri alojen asiantuntijoita. Hankkeen rahoittajana toimi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hankkeen konkreettiset tuotokset, työkalut ja menetelmät on luettavissa [loppuraportista](#). Lisää Harrastamisen Suomen mallista löydät [täältä](#).

Lisätiedot:

Jaakko Saarinen
Projektipäällikkö
Turun kaupunki/Liikuntapalvelut
p. 040 741 2207, jaakko.t.saarinen@turku.fi